EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.4.2022
SWD(2022) 650 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady

o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (přepracované znění)

{COM(2022) 650 final} - {SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 651 final}

Souhrnný přehled

Legislativní iniciativa týkající se revize směrnice o dlouhodobě pobývajících rezidentech (pracovní program Komise na rok 2021)

A. Potřeba opatření

Proč? Jaký problém se řeší?

Hlavním cílem směrnice o dlouhodobě pobývajících rezidentech je integrace státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě usazeni v členských státech. Jedná se o zásadní prvek podpory hospodářské a sociální soudržnosti, což je základní cíl EU. Za tímto účelem stanoví směrnice podmínky, za nichž mohou státní příslušníci třetích zemí, kteří oprávněně a nepřetržitě pobývají v některém členském státě, získat „právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU“. Jak však již bylo zdůrazněno ve zprávě o kontrole účelnosti v oblasti legální migrace a zprávě o provádění z roku 2019, některé nevyřešené problémy nadále znemožňují úplné dosažení cílů směrnice. Konkrétně:

1) existuje řada **překážek, které brání získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU** mnohým státním příslušníkům třetích zemí, kteří proto nemohou využívat tohoto postavení, jež umožňuje integraci do hostitelské společnosti;
2) existují **překážky, které brání integraci dlouhodobě pobývajících rezidentů** z důvodu nejasnosti a nejednotnosti práv přiznaných tímto právním postavením na úrovni EU;
3) státní příslušníci třetích zemí, kteří mají povolení k dlouhodobému pobytu v EU, čelí řadě **překážek při výkonu práva přestěhovat se do jiných členských států a pobývat v nich**.

Čeho by měla tato iniciativa dosáhnout?

Obecné politické cíle této iniciativy jsou:

1) zajistit účinné řízení migračních toků v EU prostřednictvím sbližování a harmonizace vnitrostátních právních předpisů členských států;
2) zajistit spravedlivé zacházení se státními příslušníky třetích zemí oprávněně pobývajícími v EU;
3) posílit konkurenceschopnost a hospodářský růst EU.

Specifické politické cíle odpovídají výše uvedeným hlavním problémům a mají:

1) vytvořit účinnější, soudržnější a spravedlivější systém pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU;
2) usnadnit právo dlouhodobě pobývajících rezidentů přestěhovat se do jiných členských států a pobývat v nich (mobilitu v rámci EU);
3) zlepšit práva dlouhodobě pobývajících rezidentů a jejich rodin.

Jakou přidanou hodnotu mají tato opatření na úrovni EU?

Cíle, kterým je zlepšit využívání a účinnost právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU, nemohou členské státy dosáhnout samy o sobě. Další zlepšení těchto společných postupů vyžaduje opatření na úrovni EU. Výše uvedené problémy pravděpodobně brzy nezmizí a přímo souvisejí se stávajícími právními předpisy. Zejména účinná pravidla pro mobilitu v rámci EU lze stanovit pouze na úrovni EU.

B. Řešení

Jaké legislativní a nelegislativní možnosti byly zvažovány? Je některá možnost upřednostňována? Proč?

Posouzení dopadů hodnotí **čtyři možnosti** s různou mírou intervence ze strany EU.

- **Možnost č. 1** zahrnuje **nelegislativní opatření** zaměřené na zlepšení provádění směrnice a podporu právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU.
- **Možnost č. 2** předpokládá **cílenou revizi směrnice**, jež má zajistit rovné podmínky s vnitrostátními statusy a zlepšit práva dlouhodobě pobývajících rezidentů, včetně mobility v rámci EU.
- **Možnost č. 3** předpokládá **širší revizi směrnice**, která zahrnuje opatření uvedená v možnosti č. 2 a rovněž usnadňuje podmínky pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU.
- **Možnost č. 4** předpokládá **významnou legislativní revizi směrnice**, která vytvoří jednotný status trvalého pobytu v EU, zruší vnitrostátní režimy a udělí dlouhodobě pobývajícím rezidentům právo na volný pohyb v rámci EU.

Upřednostňovanou možností je **možnost č. 3**. Ta by přispěla k řešení všech zjištěných problémů a zlepšila by celkové provádění směrnice. Má nejlepší sociální a hospodářský dopad a je z politického hlediska nejschůdnější možností.

Kdo podporuje kterou možnost?

Evropský parlament podporuje legislativní revizi směrnice, která se bude zabývat všemi zjištěnými problémovými oblastmi. Některé **členské státy** vyjádřily ohledně legislativní revize směrnice obavy, zatímco jiné souhlasí se změnami, které obnášejí možnosti č. 2 a 3. Všechny členské státy byly proti významné revizi. Většina konzultovaných **zúčastněných stran** (občanská společnost, hospodářští a sociální partneři a odborníci v oblasti legální migrace) podporuje opatření uvedená v možnostech č. 2 a 3.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti?

Upřednostňovaná možnost zahrnuje řadu opatření, která by řešila většinu nedostatků zjištěných ve směrnici ve všech problematických oblastech. Očekává se, že upřednostňovaná možnost bude obnášet sociální a hospodářské přínosy. Hospodářské přínosy jsou založeny na předpokladu, že více státních příslušníků třetích zemí bude mít přístup k právnímu postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU s odpovídajícími právy a že větší podíl státních příslušníků třetích zemí se přestěhuje do jiného členského státu. To by vedlo k celkově vyšším daňovým příjmům, vyšší produktivitě a výdajům a k intenzivnějšímu hospodářskému růstu. Upřednostňovaná možnost politiky by zajistila větší soulad s judikaturou Soudního dvora Evropské unie.
V neposlední řadě se očekává, že upřednostňovaná možnost bude nejlépe řešit příležitostně odlišné názory zúčastněných stran (viz oddíl výše), a bude tedy z politického hlediska nejschůdnější.

Jaké jsou hlavní náklady na upřednostňované možnosti?

Odhadované náklady na upřednostňovanou možnost zahrnují pro členské státy tyto náklady:
- jednorázové administrativní náklady: 781 000 EUR,
- opakující se administrativní náklady: 151 000 EUR,
- jednorázové náklady na zajištění souladu: 452 000 EUR,
- opakující se náklady na zajištění souladu: 900 000 EUR.

Rovněž se počítá s těmito úsporami opakujících se nákladů (v průměru každý rok):
- členské státy: 24 500 EUR,
- státní příslušníci třetích zemí: 1 145 000 EUR,
- podniky v EU: 112 700 EUR.

Jaký bude dopad na podniky, malé a střední podniky a mikropodniky?

Upřednostňovaná možnost by podnikům pomohla, zejména díky opatřením k usnadnění mobility v rámci EU. Zaměstnavatelé, a zejména malé a střední podniky, by těžili z přístupu k většímu počtu kvalifikovaných státních příslušníků třetích zemí, kteří již oprávněně pobývají v EU.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Příslušné vnitrostátní orgány budou muset přizpůsobit stávající postupy a zajistit soulad s novými pravidly z důvodu mechanismu rovných podmínek, změněných podmínek pro získání zmíněného právního postavení a opatření pro mobilitu v rámci EU. Upřednostňovaná možnost však přináší významné zjednodušení, které do určité míry vyvažuje administrativní náklady a náklady na zajištění souladu.

Očekávají se jiné významné dopady?

Upřednostňovaná možnost bude mít pozitivní dopad na státní příslušníky třetích zemí, kteří budou mít prospěch z opatření zavádějících rovné podmínky. Budou si moci skutečně vybrat mezi povolením k dlouhodobému pobytu v EU a vnitrostátními povoleními k dlouhodobému pobytu, budou moci snadněji splnit podmínky pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta EU a budou mít lepší práva – včetně práv na mobilitu v rámci EU – a příležitosti v oblasti cirkulační migrace.

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Článek 24 směrnice již stanoví povinnost podávat zprávy, tj. povinnost Komise pravidelně předkládat zprávu o uplatňování směrnice v členských státech a navrhovat změny, které považuje za nezbytné. Tato zásada se bude vztahovat i na změny v revizi směrnice.